

NÁZORY EXPERTOV NA SPOLUPRÁCU SLUŽBY PORIADKOVEJ POLÍCIE S OBYVATEĽMI OBCÍ A MIEST V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

pplk. JUDr. Boris Loffler, PhD.

Abstrakt: prináša najnovšie vedecké poznatky o súčasnom stave, aktuálnych problémoch a možnostiach rozvoja spolupráce služby poriadkovej polície s obyvateľmi obce. S využitím všeobecných a aplikovaných exploratívnych metód vedeckého skúmania objektívne a kriticky analyzuje existujúce formy a metódy jej realizácie. V nadväznosti na expertné posúdenie obsahovej kvality východiskových dokumentov a identifikáciu špecifických problémov ich aplikácie v reálnej praxi rozvíja základné normatívne, inštitucionálne a organizačné postuláty vzájomnej kooperácie zainteresovaných subjektov, najmä v oblasti zaistovania bezpečnosti občanov, ochrany verejného poriadku. Štúdia prináša konkrétne socio-technické návrhy a odporúčania, ktoré by mali prispieť k eliminácii doterajších nedostatkov a prispieť k skvalitneniu fungovania vzájomnej spolupráce poriadkovej polície s obyvateľmi obcí a miest.

Kľúčové slová: policajný zbor, poriadková polícia, obyvatelia obcí a miest, spolupráca obyvateľov obcí a miest s poriadkovou políciou

Úvod

Policajný zbor-orgán výkonnej moci v Slovenskej republike, orgán disponujúci zákonnou donucovacou právomocou, orgán, ktorý by mal byť spôsobilý zabezpečovať vnútornú bezpečnosť a verejný poriadok v spoločnosti a vytvárať tak podmienky, v ktorých budú mať čestní a slušní ľudia priestor na uspokojovanie svojich potrieb a záujmov a budú môcť žiť bezproblémový a ničím nerušený život.

Problematika, na ktorú sme sa rozhodli zamerať svoju pozornosť, je vysoko aktuálna z viacerých hľadísk a nájsť zodpovedajúce riešenia nebude ľahké, no pre zaistenie nevyhnutných bezpečnostných štandardov neexistujú iné možnosti, ako túto problematiku komplexne rozpracovať a naznačiť vhodné riešenia.

Možno konštatovať, že primárnym cieľom tejto vedeckej štúdie je prostredníctvom príslušných vedecko-výskumných metód *zhodnotiť súčasný reálny stav vzájomnej spolupráce vybraných subjektov spolupráce v nadväznosti na konkrétne spôsoby a oblasti ich vzájomného pôsobenia (vyplývajúce z právnej úpravy a vzájomných dohôd) pri plnení bezpečnostných úloh v oblasti ochrany verejného poriadku v Slovenskej republike.*

Za účelom dosiahnutia stanovených cieľov a vzhľadom na zvolené hypotézy budeme pri realizácii výskumu aplikovať okrem základných metód ako sú analýza, syntéza i empirickú metodiku a to konkrétne: *metódu riadeného rozhovoru a metódu pozorovania, ktoré využijeme v procese zisťovania názorov odborníkov z príslušnej oblasti.*

Vedecká štúdia sa zaoberá realizovaným aplikovaným výskumom patriacim do skupiny vedeckovýskumných úloh Akadémie Policajného zboru v Bratislave so zameraním na komplex úloh pod názvom Policajný zbor ako inštitúcia a organizácia, jeho miesto v občianskej spoločnosti, špecifiká profesie policajta (č.2.)¹a výskumu č. 130 Metódy výskumu a vývoja policajných činností

¹Zbierka pokynov rektora Akadémie Policajného zboru č.14/2005, zo dňa 21.11. 2005

1 Teoreticko-metodologické determinanty výskumu

Služba poriadkovej polície je súčasťou organizačnej štruktúry Policajného zboru a pripadá jej v procese zaistovania bezpečnosti a želanej úrovne verejného poriadku v spoločnosti nezastupiteľná, možno povedať kľúčová úloha, pretože práve služba poriadkovej polície je tou službou Policajného zboru, ktorá je na základe princípu verejnosti a transparentnosti dennodenne v bezprostrednom kontakte s obyvateľmi miest a obcí. A práve vzájomná spolupráca obyvateľov obcí a miest so službou poriadkovej polície Policajného zboru je predmetom nášho záujmu pri uskutočňovaní následného výskumu.

Je množstvo problematických oblastí ovplyvňujúcich úroveň vzájomnej spolupráce, ako napríklad právne či z dohôd o spolupráci vyplývajúce limity, prípadne rôzne organizačno-taktické nedostatky prejavujúce sa pri spoločnom plánovaní či praktickej realizácii samostatne či spoločne uskutočňovaných aktivít v oblasti realizácie policajnej verejno-poriadkovej činnosti ako priamej a aktívnej činnosti smerujúcej k potláčaniu najrôznejších protispoločenských či protiprávných konaní v oblasti ochrany verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti. Tieto sa prejavujú v podobe rôznych obmedzení v možnostiach vzájomnej spolupráce služby poriadkovej polície Policajného zboru a ďalších externe participujúcich subjektov. Existuje taktiež nespočetné množstvo nedostatkov prejavujúcich sa najmä vo vzájomných vzťahoch akceptácie medzi obyvateľmi obcí a miest a Policajným zborom, ktoré negatívne ovplyvňujú ich vzájomnú spoluprácu a na ktoré je potrebné poukázať a upriamiť pozornosť kompetentných, pretože jedine fungujúci mechanizmus vzťahov s obcami a obyvateľmi obcí a miest založený na vzájomnej dôvere dokáže vytvoriť priaznivé podmienky pri dosahovaní priorít v bezpečnostnej oblasti.

Objektom výskumu *sú subjekty* spolupráce / obyvatelia obcí a miest / spolupôsobiaci pri ochrane verejného poriadku a zaistovaní bezpečnosti v Slovenskej republike.

Predmet vedecko-výskumnej úlohy možno odvodiť od základného vymedzenia objektu. Predmetom vo výskume je na základe uvedených skutočností *spolupráca* vybraných subjektov spolupodieľajúcich sa na zabezpečovaní verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti v Slovenskej republike.

V nadväznosti na obsahové náležitosti našej štúdie budeme charakterizovať spoluprácu služby poriadkovej polície Policajného zboru s obyvateľmi obcí, resp. záujmovými združeniami obyvateľov obcí.

Cieľom výskumu je *zhodnotiť súčasný reálny stav vzájomnej spolupráce vybraných subjektov spolupráce v nadväznosti na konkrétne spôsoby a oblasti ich vzájomného pôsobenia vyplývajúce z právnej úpravy a vzájomných dohôd pri plnení bezpečnostných úloh v oblasti ochrany verejného poriadku v Slovenskej republike.*

Počas spracovávania vedeckého výskumu sme využili široké spektrum vedeckých metód. Prvotne možno spomenúť metódu zberu, štúdia a triedenia relevantných poznatkov, faktov a skutočností. Ďalej možno spomenúť pozorovanie, metódu riadeného rozhovoru ako i metódu analýzy a syntézy. Taktiež sme využili metódu komparácie jednotlivých výskumom zistených údajov. Pri záverečnom spracovaní a vyhodnocovaní zhromaždených údajov zistených pomocou riadeného rozhovoru bol využitý štatistický program SPSS.

Metódu analýzy sme využili najmä pri analyzovaní východiskových bezpečnostných a právnych podkladov upravujúcich problematiku spolupráce určených subjektov. V závere sme zase s využitím metódy indukcie postupovali od konkrétnych záverov ku záverom

všeobecným vyplývajúcim s nami uskutočneného výskumu. Metódu dedukcie sme využili prevažne v teoretickej časti našej práce, kde sme postupovali od všeobecných zistení ku zisteniam konkrétnym.

V záverečnej časti výskumu sme získané relevantné údaje komplexne spracovali. Všetky údaje boli triedené a spracovávané taktiež priebežne počas vyhodnocovania riadených rozhovorov.

Súčasťou výskumu bolo spracovanie *riadeného rozhovoru* pre expertov z radov zamestnancov manažmentu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, riadiacich a riadiacov-výkonných príslušníkov útvarov Policajného zboru (služby poriadkovej polície), riadiacich príslušníkov obecných polícií, vedecko-pedagogických pracovníkov zaoberajúcich sa danou problematikou.

Riadený rozhovor bol zameraný na oblasť východiskových bezpečnostných ako i právnych dokumentov, dohôd upravujúcich problematiku vzájomnej spolupráce pri ochrane verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti, ako i na oblasť spolupráce pri práci s informáciami, výkon organizačno-taktických foriem činnosti, metód činnosti a pôsobenie na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti.

1.1 Zloženie výberového súboru

Pre účely nášho výskumu boli vybraní respondenti, ktorí boli oslovení o zodpovedanie otázok riadeného rozhovoru. Títo boli vytypovaní z konkrétne určenej skupiny expertov, ktorí sa problematikou ochrany verejného poriadku v podmienkach Slovenskej republiky a vzájomnou spolupracou nami skúmaných subjektov profesijne zaoberajú. Vzhľadom na skutočnosť, že pre účely našej práce bola dôležitá i odborná kvalifikácia týchto expertov, nebolo možné osloviť veľkú skupinu expertov. Z tohto dôvodu sa na riadenom rozhovore podieľala zúžená skupina expertov.

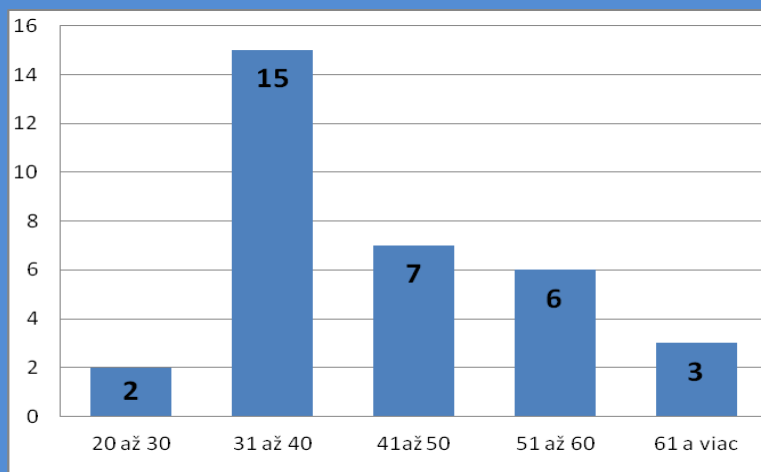
So žiadosťou o riadený rozhovor sme sa obrátili na 45 expertov. Z tohto počtu oslovených bolo na výskume ochotných participovať 33 z nich.

Demografická charakteristika expertov

Súčasťou riadeného rozhovoru boli i otázky viažuce sa k informáciám o veku, pohlaví, profesijnej príslušnosti oslovených expertov. Na základe takto získaných informácií boli následne oslovení experti rozdelení do profesijných kategórií, ktoré s predmetnou problematikou pracujú. Zastúpenie tak mali pracovníci Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Odborníci z Prezídia Policajného zboru Odboru poriadkovej polície či Oddelenia dohľadu nad činnosťou obecných polícií, riaditelia a zástupcovia riaditeľov na jednotlivých stupňoch riadenia služby poriadkovej polície, náčelníci obecných polícií, vedecko-pedagogickí pracovníci zaoberajúci sa danou problematikou.

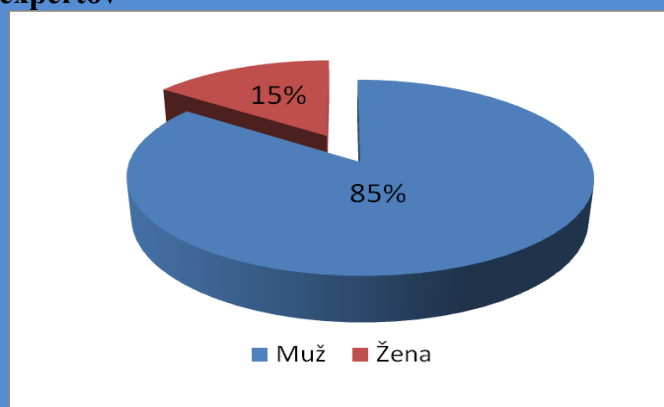
Najviac expertov, až 45 % (15 expertov) z celkového počtu oslovených, bolo vo veku 31 až 40 rokov. V poradí druhou najpočetnejšie zastúpenou skupinou oslovených bola skupina expertov vo veku od 41 až 50 rokov a to 21 % (7 expertov), ďalej veková skupina 51 až 60 rokov a to 18 % (6) oslovených. Veková skupina 61 rokov a viac bola zastúpená 9 % oslovených (3). Najmenej zastúpená bola skupina expertov vo veku 20 až 30 rokov, ktorú tvorilo 6% (2) oslovených z radov expertov. (vid' graf č. 1)

Graf. č. 1 Zloženie expertov z hľadiska fyzického veku

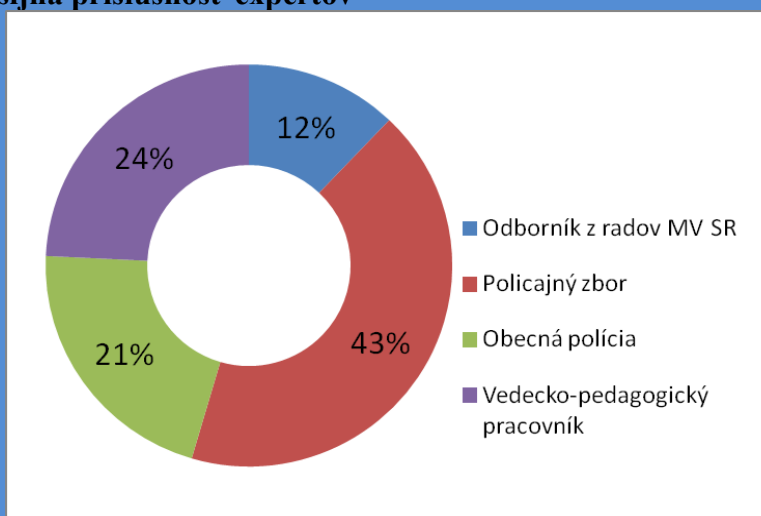
Z hľadiska pohlavia boli oslovení experti zväčša mužského pohlavia, a to až 85 % (28 expertov). Ženy, expertky, mali zastúpenie 15 % (5). (**vid' graf č. 2**)

Graf. č. 2 Pohlavie expertov

Čo sa týka profesijnej príslušnosti oslovených expertov, najviac až 43 %, boli experti z radov Policajného zboru. V poradí druhá najpočetnejšie zastúpená bola skupina expertov z radov vedecko-pedagogických pracovníkov a to 24 % expertov, nasledovala skupina oslovených expertov z radov obecnej polície- 21 % a skupinu expertov uzatvárali počtom 12 % odborníci z radov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. (**vid' graf č. 3**)

Graf. č. 3 Profesijná príslušnosť expertov

1.2 Analýza výsledkov empirického výskumu- riadeného rozhovoru

V nasledujúcej časti práce budeme sumarizovať a analyzovať relevantné výskumom získané poznatky z vyplnených riadených rozhovorov a dotazníkov. Získané údaje budú z dôvodu lepšej prehľadnosti znázornené jednak v slovnej ako i grafickej podobe prostredníctvom tabuliek a grafov.

Riadený rozhovor

Otázka č. 1

Pri prvej otázke mali vybraní experti označiť pri každom z uvedených dokumentov číslicu v rozsahu od 1 (najmenej) do 5 (najviac) podľa toho, do akej miery podľa ich názoru predmetný dokument, a to Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky, Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky- oblasť vnútorná bezpečnosť a Koncepcia vnútornej bezpečnosti Slovenskej republiky, dostatočne či nedostatočne upravuje problematiku spolupráce určených subjektov podieľajúcich sa na zaisťovaní bezpečnosti a vnútorného poriadku v podmienkach Slovenskej republiky.

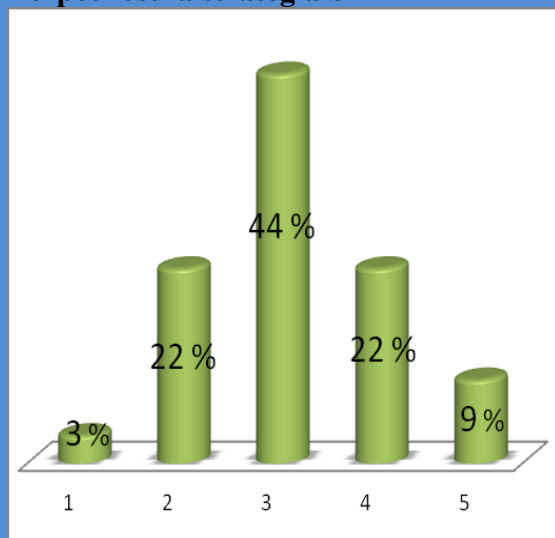
Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že v prípade všetkých troch dokumentov oslovení experti označili zhodne najčastejšie číslicu 3, pričom pri Bezpečnostnej stratégii Slovenskej republiky tak urobilo 44 % oslovených, pri Programovom vyhlásení vlády- oblasť vnútorná bezpečnosť 50 % oslovených a pri Koncepcii vnútornej bezpečnosti až 53% oslovených. (vid' graf č. 8, 9, 10)

Na základe uvedeného možno vyvodiť záver, že uvedené východiskové dokumenty podľa oslovených expertov rozpracovávajú predmetnú problematiku zhodne na priemernej úrovni.

Percentuálne vyhodnotenie jednotlivých východiskových dokumentov upravujúcich problematiku spolupráce určených subjektov

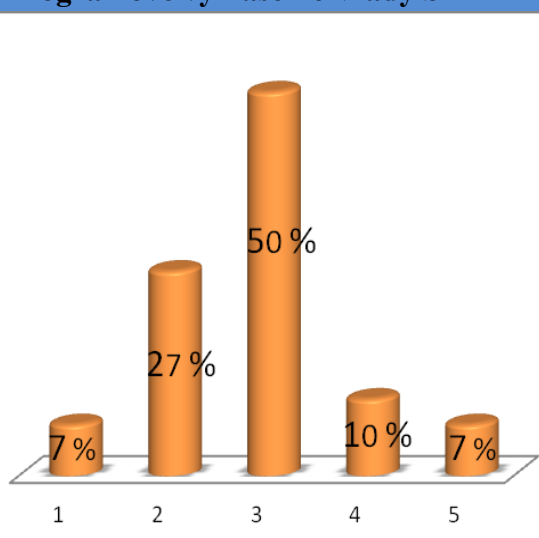
Graf č. 8

Bezpečnostná stratégia SR

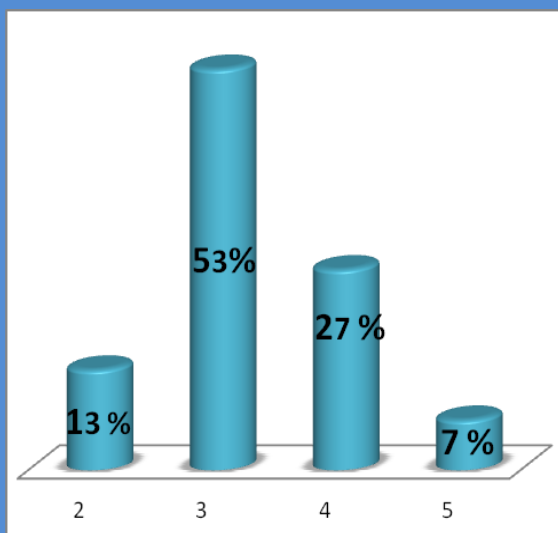
Graf č. 9

Programové vyhlásenie Vlády SR

Graf č. 10

Koncepcia vnútornej bezpečnosti SR

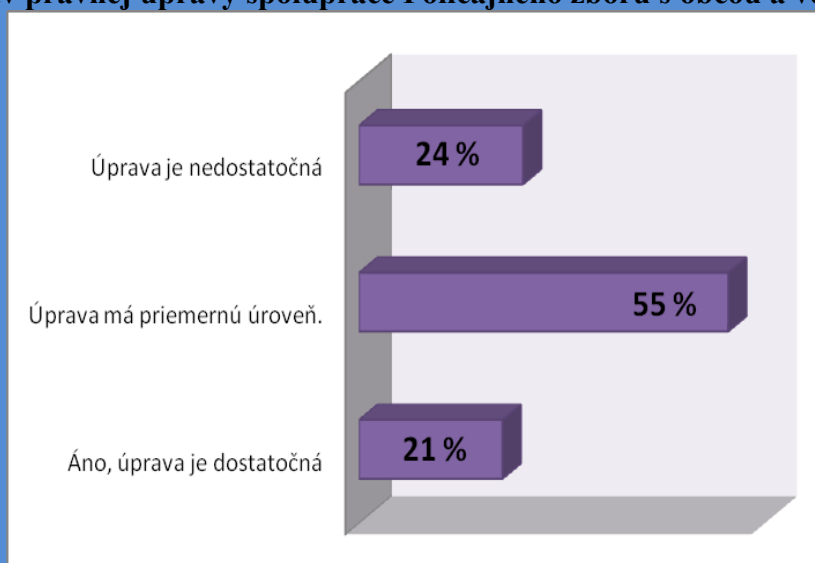
Otázka č. 2

Pri tejto otázke mali vybraní experti označiť X- kom jednu z odpovedí podľa toho, aký zastávajú názor v nadväznosti na skutočnosť, či súčasná právna úprava obsiahnutá v zákone o Policajnom zbore, v zákone o obecnej polícii či v príslušných interných predpisoch alebo vo vzájomných dohodách definujúca oblasť vzájomnej spolupráce Policajného zboru (služby poriadkovej polície) s obcou a verejnosťou, v dostatočnej miere upravuje oblasť vzájomnej spolupráce.

Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že až 55 % oslovených expertov považuje súčasnú právnu úpravu spolupráce uvedených subjektov za priemernú. 24 % expertov považuje právnu úpravu za nedostatočnú a len 21% z oslovených expertov hodnotí súčasnú právnu úpravu spolupráce ako dostatočnú. (vid' graf č. 11)

Na základe uvedených skutočností možno vyvodiť záver, že uvedené právne dokumenty podľa oslovených expertov rozpracovávajú predmetnú problematiku na priemernej úrovni.

Graf č. 11 Stav právnej úpravy spolupráce Policajného zboru s obcou a verejnosťou

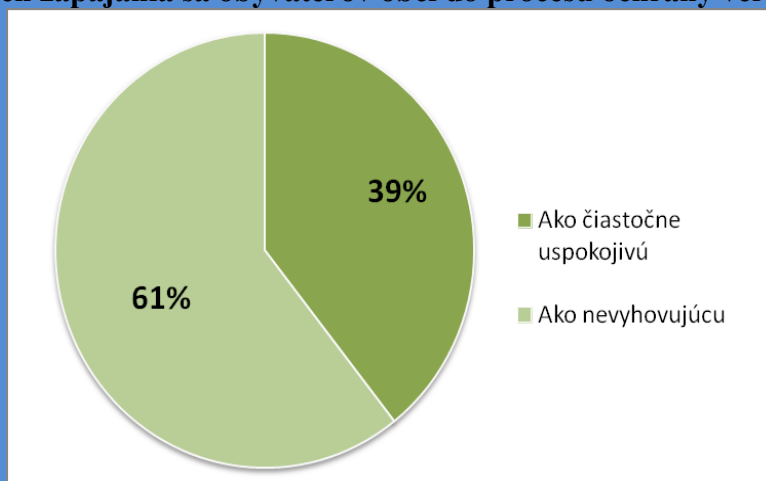
Otázka č. 3

Pri tejto otázke mali vybraní experti označiť X- kom jednu z odpovedí podľa toho, aký zastávajú názor v nadväznosti na súčasnú úroveň zapájania sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku a zaistovania vnútornej bezpečnosti v obci v nadväznosti na spoluprácu s Policajným zborom- službou poriadkovej polície.

Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že oslovení experti v 61 % prípadoch vyslovili názor, že zapájanie sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku a zaistovania vnútornej bezpečnosti v obci má nevyhovujúcu úroveň. 39 % opýtaných expertov uviedlo, že táto spolupráca má čiastočne uspokojivú úroveň. Názor, že zapájanie sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku a zaistovania vnútornej bezpečnosti v obci má vyhovujúcu úroveň, nevyslovil žiaden z oslovených expertov. (vid' graf č. 12)

Na základe uvedeného možno vyvodiť záver, že súčasná úroveň zapájania sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku a zaistovania vnútornej bezpečnosti v obci v nadväznosti na spoluprácu s Policajným zborom- službou poriadkovej polície má nevyhovujúcu úroveň a občania sa do tohto procesu zapájajú len čiastočne.

Graf č. 12 Úroveň zapájania sa obyvateľov obcí do procesu ochrany verejného poriadku

Otázka č. 4

Pri tejto otázke mali vybraní experti označiť pri každej z oblastí ochrany verejného poriadku číslicu v rozsahu od 1 (najmenej) do 5 (najviac) podľa toho, v ktorej z uvedených oblastí vidia najširšie možnosti reálneho zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do vzájomnej spolupráce s Policajným zborom- službou poriadkovej polície.

Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že väčšina oslovených expertov označila ako najširšie možnosti reálneho zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do vzájomnej spolupráce možnosť označenú ako „Iné možnosti spolupráce“, kde číslicu 5 označilo 40 % oslovených expertov. V tomto prípade mali oslovení experti zároveň možnosť slovne vyjadriť vpísaním do kolónky „Iné“, oblasť spolupráce, v ktorej oni vidia najširšie možnosti reálneho zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do vzájomnej spolupráce s Policajným zborom- službou poriadkovej polície.

Na základe analýzy takto získaných relevantných informácií a údajov v predmetnej otázke možno konštatovať, že oslovení experti uviedli v kolónke „Iné“ najčastejšie údaj:

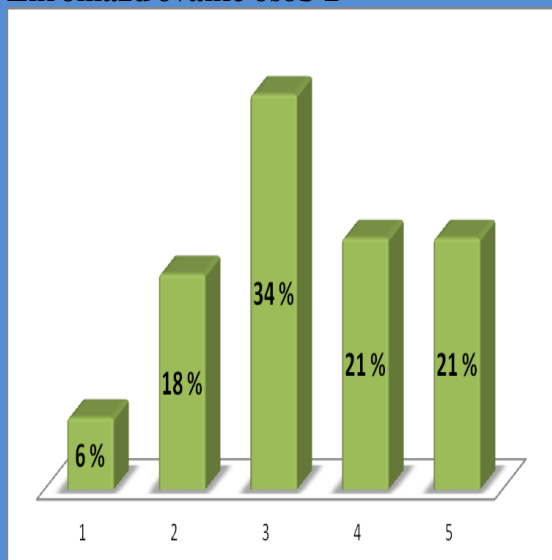
- **oznámenie vznikajúcej policajne relevantnej udalosti.**

Zvyšné oblasti ochrany verejného poriadku boli expertmi ohodnotené v nasledovnom poradí. Kultúrne podujatia, kde oslovení experti označili v 37 % prípadoch číslicu 4. Nasleduje oblasť športových podujatí, pri ktorej 34 % oslovených expertov označilo číslicu 4, oblasť alkoholizmu a toxikománie, pri ktorej oslovení experti opäť najčastejšie označili číslicu 4 a to až 28 % z nich. V prípade oblasti zhromaždenia osôb oslovení experti najčastejšie označili číslicu 3 a to v 34 % prípadoch. (vid' graf č. 13, 14, 15, 16, 17)

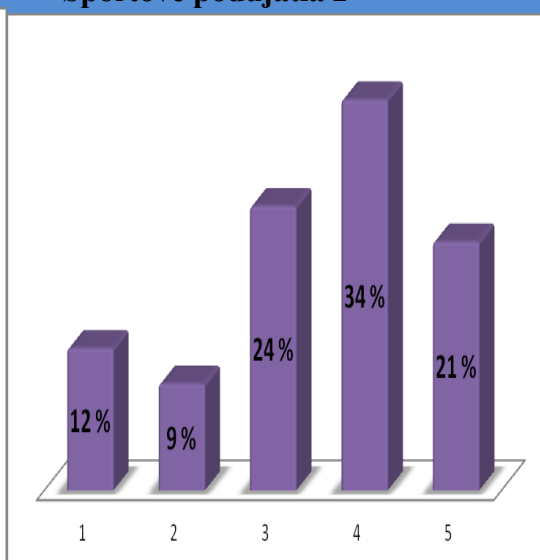
Na základe uvedeného možno vyvodiť záver, že oblasťami ochrany verejného poriadku, v ktorých sa obyvatelia obcí a miest môžu najvýraznejšie zapojiť do vzájomnej spolupráce s Policajným zborom- službou poriadkovej polície je oznamovanie vznikajúcej policajne relevantnej oblasti ako i participovanie na aktivitách v oblasti kultúrnych a športových podujatí.

Percentuálne ohodnotenie možnosti zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku v rámci jednotlivých oblastí ochrany verejného poriadku

Graf č. 13
Zhromažďovanie osôb 2

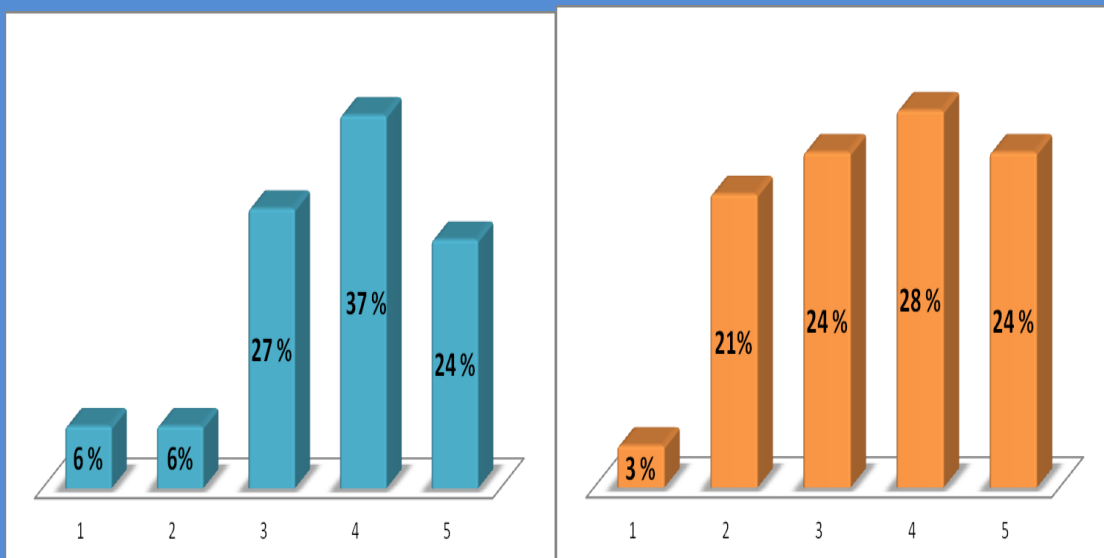

Graf č. 14
Športové podujatia 2

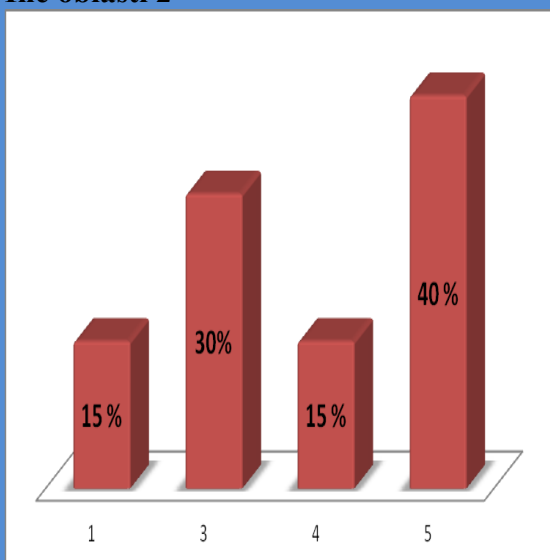

Graf č. 15
Kultúrne podujatia 2

Graf č. 16
Oblasť alkoholizmu a toxikománie 2

Graf č. 17
Iné oblasti 2

Otázka č. 5

Pri tejto otázke mali vybraní experti označiť pri každom z faktorov číslicu v rozsahu od 1 (najmenej) do 5 (najviac) podľa toho, ktoré faktory podľa ich názoru najvýraznejšie ovplyvňujú súčasnú úroveň vzájomnej spolupráce medzi Policajným zborom a obyvateľmi obcí a miest.

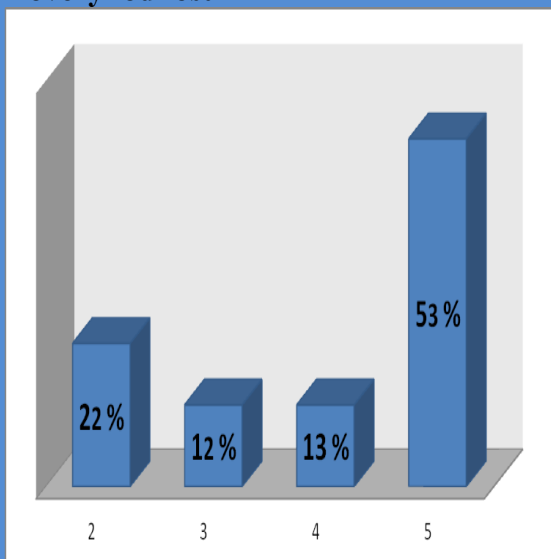
Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že oslovení experti označili ako najvýraznejšie faktory ovplyvňujúce súčasnú úroveň vzájomnej spolupráce medzi Policajným zborom a obyvateľmi obcí a miest faktor dôveryhodnosti Policajného zboru, kde 53 % oslovených expertov označilo číslicu 5, ako druhý najvýznamnejší faktor označili oslovení experti v 43 % prípadoch číslicu 4 pri hodnotení faktoru odbornej a právnej fundovanosti realizátora. Rovnako číslicu 4 označilo 37 % opýtaných v nadväznosti na právnu uvedomelosť obyvateľov obcí a miest. Ďalej nasleduje faktor vývoja v spoločnosti, kde 31 % expertov označilo číslicu 4, následne komunikačné schopnosti realizátora, kde experti označili číslicu 3 v 43 % prípadov a napokon miestna

a osobná znalosť realizátora, kde 40 % oslovených označilo číslu 3. (vid' graf č. 18, 19, 20, 21, 22, 23)

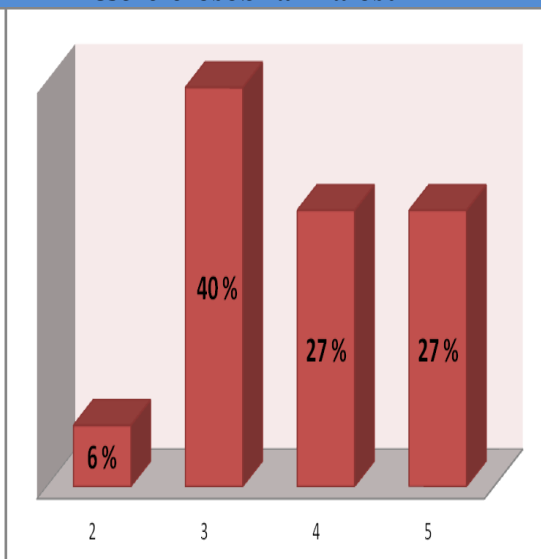
Na základe uvedeného možno vyvodiť záver, že medzi faktory, ktoré najvýraznejšie ovplyvňujú podľa názorov expertov súčasnú úroveň vzájomnej spolupráce medzi Policajným zborom a obyvateľmi obcí a miest, sú faktor dôveryhodnosti Policajného zboru ako i právna a odborná fundovanosť realizátora a právna uvedomelosť obyvateľov obcí a miest.

Percentuálne ohodnotenie faktorov ovplyvňujúcich vzájomnú spoluprácu Policajného zboru a obyvateľov obcí a miest

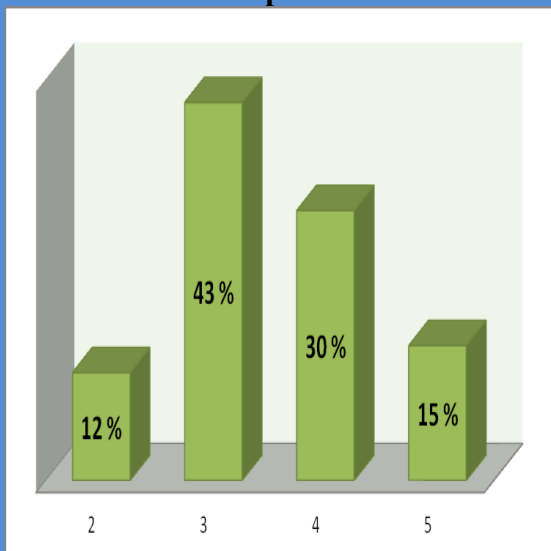
Graf č. 18
Dôveryhodnosť

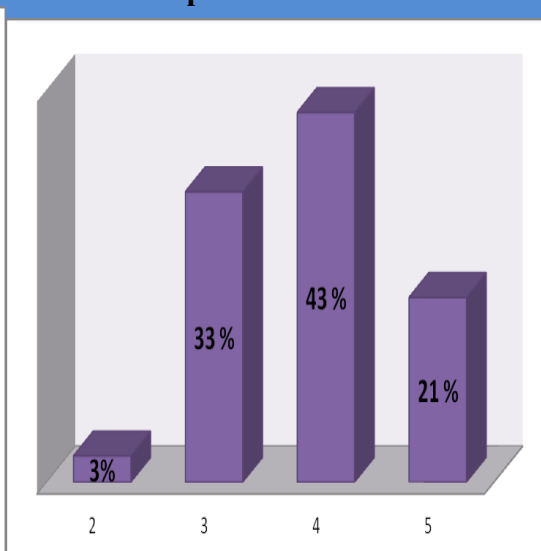
Graf č. 19
Miestna a osobná znalosť

Graf č. 20
Komunikačné schopnosti realizátora

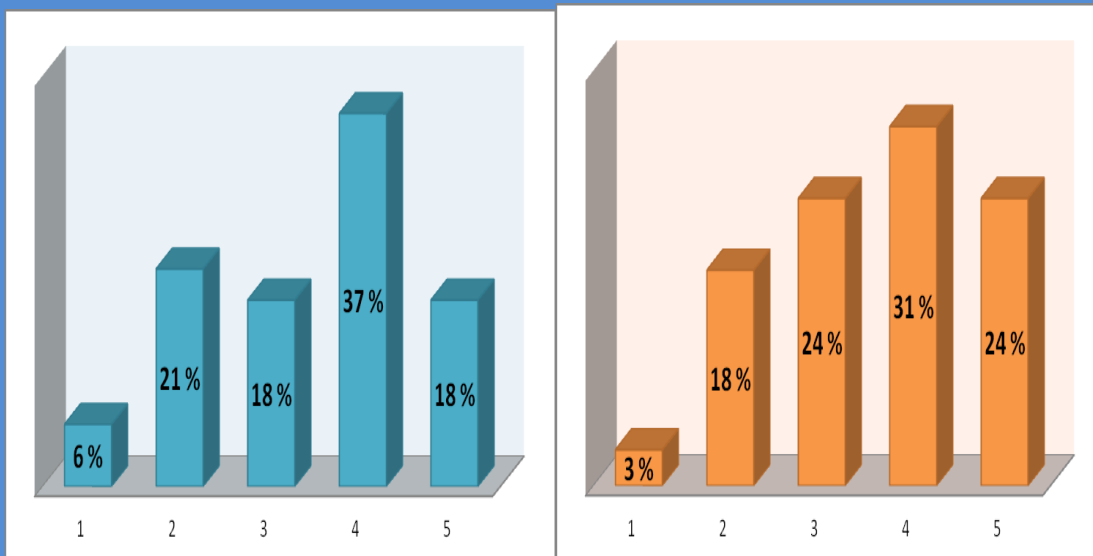

Graf č. 21
Odborná a právna fundovanosť realizátora

Graf č. 22
Právna uvedomelosť obyvateľov

Graf č. 23
Vývoj spoločnosti

Otázka č. 6

Pri tejto otázke mali vybraní experti označiť X- kom príslušné percentá v škále od 10 (najmenej) do 100% (najviac) podľa toho, aký zastávajú názor v nadväznosti na to, aký má prínos daná forma spolupráce a zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku.

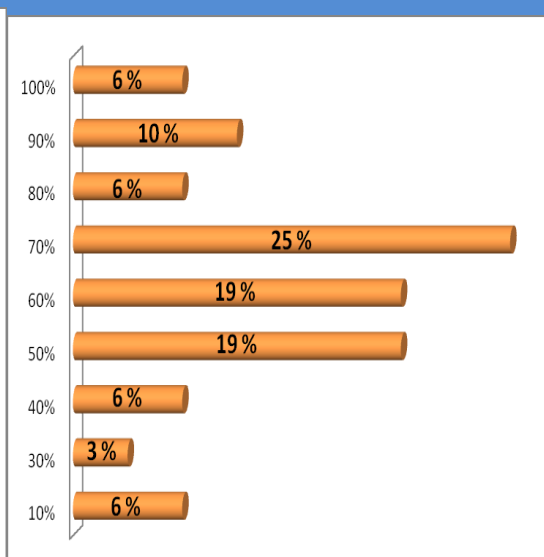
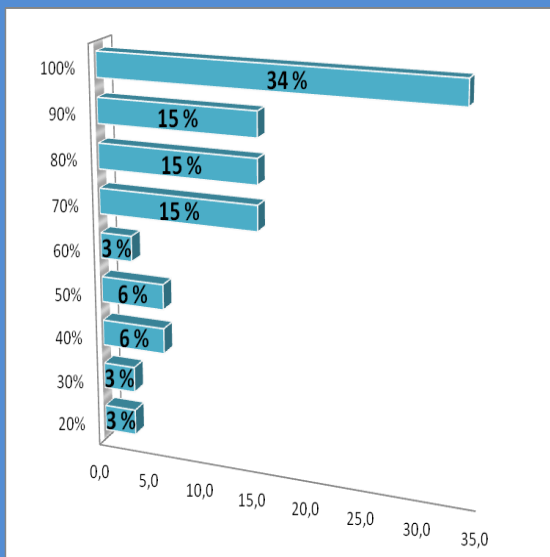
Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že oslovení experti v 34 % prípadoch označili percentuálnu hodnotu 100 pri forme spolupráce v nadväznosti na poskytovanie informácií, ďalej nasleduje forma činnosti dobrovoľných strážcov poriadku, kde 31 % opýtaných označilo percentuálnu hodnotu 70. Rovnako väčšina expertov, 25 %, označilo percentuálnu hodnotu 70 aj pri susedských-občianskych hliadkach. Inú formu spolupráce na percentuálnej škále hodnotou 50 označilo 29 % expertov. (vid' graf č. 24, 25, 26, 27)

Na základe uvedeného možno vyvodiť záver, že oslovení experti zastávajú názor, že z foriem aktívnej spolupráce a zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku má najväčší prínos forma aktívneho a uvedomelého poskytovania informácií zo strany občanov ako i činnosť dobrovoľných strážcov poriadku.

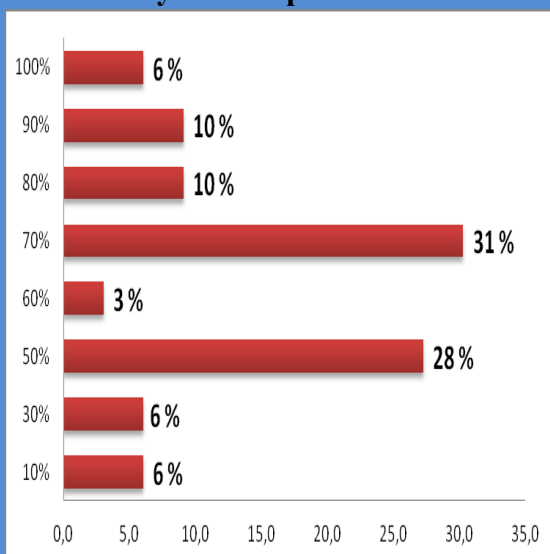
Percentuálne ohodnotenie jednotlivých foriem spolupráce a zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku

Graf č. 24
Poskytovanie informácií

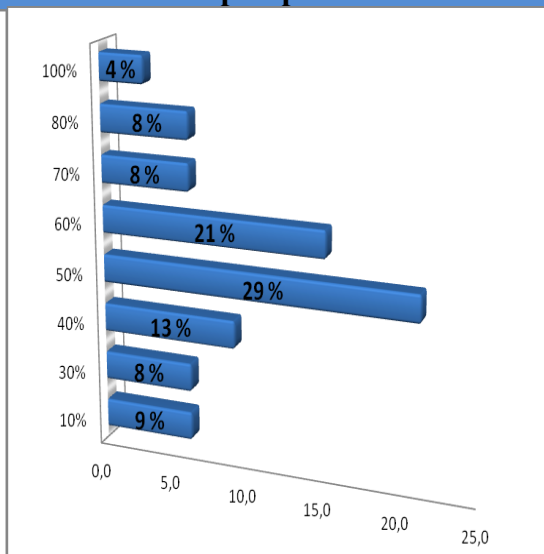
Graf č. 25
Susedské hliadky

Graf č. 26
Dobrovoľný strážca poriadku

Graf č. 27
Iná forma spolupráce

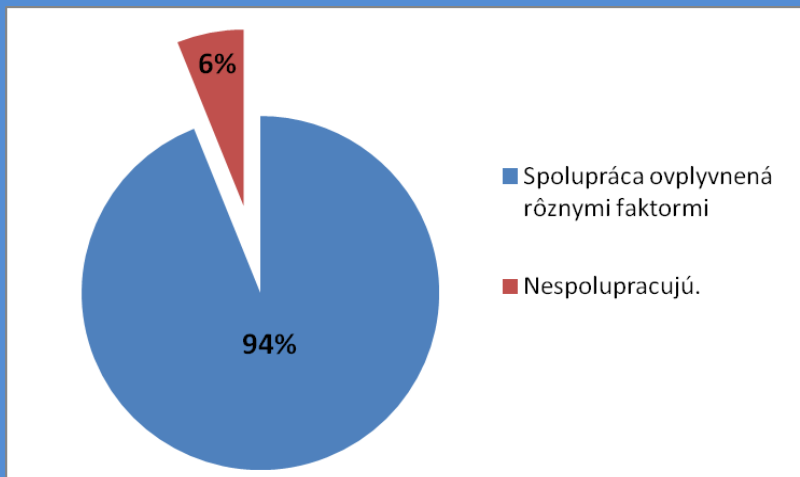
Otázka č. 7

Pri tejto otázke mali vybraní experti označiť X- kom jednu z odpovedí podľa toho, aký zastávajú názor v nadväznosti na ochotu obyvateľov obcí a miest spolupracovať s príslušníkmi Policajného zboru (služby poriadkovej polície) na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti (mieste činu), pri jeho zabezpečení a vykonaní všetkých potrebných úkonov smerujúcich k eliminácii následne vznikajúcich škodlivých následkov (poskytnutie prvej pomoci, odstránenie sekundárne vznikajúceho ohrozenia života a zdravia, zadržanie páchateľa, odstránenie sekundárne vznikajúceho nebezpečenstva vzniku majetkových škôd a podobne).

Na základe získaných relevantných údajov z riadených rozhovorov možno konštatovať, že 94 % oslovených expertov vyslovilo názor, že obyvatelia obcí a miest sa zapájajú do jednotlivých činností, avšak miera ich zapojenia je ovplyvnená viacerými faktormi ako druh vzniknutej policajne relevantnej udalosti- násilný, majetkový delikt, garancia ich anonymity, charakter osoby poškodenej- dieťa, senior, postihnutá osoba, príslušník komunity a pod. Možnosť označujúca skutočnosť, že obyvatelia obcí a miest na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti s príslušníkmi Policajného zboru (službou poriadkovej polície) nespolupracujú, označilo 6 % oslovených expertov. Tretiu ponúkanú možnosť, že obyvatelia obcí a miest sú ochotní spolupracovať a uvedomelo a aktívne sa v rámci spolupráce s Policajným zborom (službou poriadkovej polície) zapájajú do jednotlivých činností, neoznačil ani jeden z oslovených expertov. (vid' graf č. 28)

Na základe uvedeného možno vyvodiť celkom jednoznačný záver, že obyvatelia obcí a miest sa síce zapájajú do jednotlivých činností na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti, avšak miera ich zapojenia je ovplyvnená faktormi ako je druh vzniknutej policajne relevantnej udalosti- násilný, majetkový delikt, garancia ich anonymity, charakter osoby poškodenej- dieťa, senior, postihnutá osoba, príslušník komunity a pod.

Graf č. 28 Ochota obyvateľov obcí spolupracovať na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti

Otázka č. 8

Pri tejto otázke mali vybraní **experti** v otvorených otázkach slovne zhodnotiť súčasný stav úrovne spolupráce medzi službou poriadkovej **polície Policajného zboru a obyvateľmi obcí a miest**, pričom mali prvotne zhodnotiť jej prínos a následne i rezervy.

Na základe analýzy získaných relevantných informácií a údajov z riadených rozhovorov v predmetnej otázke možno konštatovať, že oslovení experti uviedli v kolónke **prínos**: získanie policajne relevantných informácií pre potreby Policajného zboru, celkové zlepšenie stavu a úrovne bezpečnosti a verejného poriadku v obciach a mestách, zefektívnenie realizácie policajnej verejno-poriadkovej činnosti v obci, vyššia objasnenosť policajne relevantných udalostí.

Na základe analýzy získaných relevantných informácií a údajov z riadených rozhovorov ďalej možno konštatovať, že oslovení experti uviedli v kolónke **rezervy**: nedostatočnú dôveryhodnosť Policajného zboru, nedostatočnú následnú ochranu spolupracujúceho obyvateľa obce, nedostatočnú vzájomnú komunikáciu medzi

zainteresovanými stranami, nedostatočnú vzájomnú výmenu informácií medzi zainteresovanými stranami.

1.3 Verifikácia hypotéz

Hlavná hypotéza

Praktická rovina realizácie vzájomnej spolupráce vybraných subjektov viažuca a odvíjajúca sa od právnych a dohodami upravených limitov jej realizácie je v súčasnosti uskutočňovaná, jej obsah a rozsah je však výrazne determinovaný viacerými objektívnymi i subjektívnymi faktormi, ktoré negatívne ovplyvňujú účinnosť a efektivitu jej realizácie.

Hlavnú hypotézu možno na základe nadobudnutých poznatkov, faktov a skutočností vyplývajúcich jednak z teoretickej ako aj výskumnej časti **potvrdiť**. Pričom konkrétny vplyv objektívnych, ako i subjektívnych faktorov negatívne ovplyvňujúcich účinnosť a efektivitu realizácie spolupráce vymedzených subjektov je podrobne obsiahnutý v jednotlivých čiastkových hypotézach.

Čiastkové hypotézy

1.

Požadovanú úroveň vzájomnej spolupráce na úseku ochrany verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti v obci medzi službou poriadkovej polície Policajného zboru a obyvateľmi obcí negatívne ovplyvňuje najmä nízka dôveryhodnosť Policajného zboru a nedostatočná informovanosť obyvateľov obcí o možnostiach spolupráce.

Overovanie tejto hypotézy sa uskutočnilo na základe rozboru výsledkov hodnotenia vybraných otázok z riadeného rozhovoru.

Na základe relevantných záverov vyplývajúcich z analýzy riadeného rozhovoru môžeme **potvrdiť** hypotézu, že požadovanú úroveň vzájomnej spolupráce na úseku ochrany verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti v obci medzi službou poriadkovej polície Policajného zboru a obyvateľmi obcí a miest negatívne ovplyvňuje najmä nízka dôveryhodnosť Policajného zboru a nedostatočná informovanosť obyvateľov obcí o možnostiach spolupráce.

Na základe verifikovaných záverov vyplývajúcich z predmetných otázok riadeného rozhovoru možno konštatovať, že:

- súčasná úroveň zapájania sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku a zaistovania vnútornej bezpečnosti v obci v nadväznosti na spoluprácu s Policajným zborom službou poriadkovej polície má nevyhovujúcu úroveň a obyvatelia sa do tohto procesu zapájajú len čiastočne,
- medzi faktory, ktoré najvýraznejšie ovplyvňujú súčasnú úroveň vzájomnej spolupráce medzi Policajným zborom a obyvateľmi obcí a miest, sú faktor dôveryhodnosti ako i právna a odborná fundovanosť realizátora a právna uvedomelosť obyvateľov obcí a miest,

- za rezervu možno považovať nedostatočnú dôveryhodnosť Policajného zboru, nedostatočnú vzájomnú komunikáciu medzi Policajným zborom a obyvateľmi obcí a miest ako i nedostatočnú vzájomnú výmenu informácií.

Z jednotlivých otázok riadeného rozhovoru vyplýva skutočnosť, že dôveryhodnosť obyvateľov obcí a miest patrí medzi faktory, ktoré najvýraznejšie ovplyvňujú vzájomnú spoluprácu uvedených subjektov. Tento faktor vo všeobecnosti predstavuje i najväčšiu rezervu v ich vzájomnej spolupráci.

2.

Limitujúcim faktorom praktickej formy zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu zaist'ovania požadovanej úrovne vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku je nedostatočná ochota obyvateľov obcí poskytovať policajne relevantné informácie a oznámenia o vzniku policajne relevantných udalostí.

Overovanie tejto hypotézy sa uskutočnilo na základe rozboru výsledkov hodnotenia vybraných otázok z riadeného rozhovoru.

Na základe relevantných záverov vyplývajúcich z analýzy riadeného rozhovoru môžeme **vyvrátiť** hypotézu, že limitujúcim faktorom praktickej formy zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu zaist'ovania požadovanej úrovne vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku je nedostatočná ochota obyvateľov obcí poskytovať policajne relevantné informácie a oznámenia o vzniku policajne relevantných udalostí.

Na základe verifikovaných záverov vyplývajúcich z predmetných otázok riadeného rozhovoru možno konštatovať, že:

- oblasťami ochrany verejného poriadku, v ktorých sa obyvatelia obcí a miest môžu najvýraznejšie zapojiť do vzájomnej spolupráce s Policajným zborom (službou poriadkovej polície) je oznamovanie vznikajúcej policajne relevantnej udalosti ako i participovanie na aktivitách v oblasti kultúrnych a športových podujatí,
- z foriem aktívnej spolupráce a zapojenia sa obyvateľov obcí a miest do procesu ochrany verejného poriadku má najväčší prínos forma aktívneho a uvedomelého poskytovania informácií zo strany občanov ako i činnosť dobrovoľných strážcov poriadku,
- obyvatelia obcí a miest sa síce zapájajú do jednotlivých činností na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti, avšak miera ich zapojenia je ovplyvnená rôznymi faktormi,
- prínosom je získavanie policajne relevantných informácií pre potreby Policajného zboru ako i vyššia objasnenosť policajne relevantných udalostí.

1.4 Odporúčania a návrhy na využitie relevantných výsledkov nadobudnutých realizovaným výskumom

1.5 Odporúčania a návrhy na využitie relevantných výsledkov nadobudnutých počas spracovania práce v nadväznosti na spoluprácu Policajný zbor - obyvatelia obcí a miest

Oblasť zvyšovania dôveryhodnosti Policajného zboru

V oblasti vzájomnej spolupráce medzi Policajným zborom, službou poriadkovej polície a obyvateľmi obcí a miest vystupuje do popredia ako primárny problém dôveryhodnosť Policajného zboru. Odhliadnuc od faktorov vyplývajúcich z minulosti, kedy bol Policajný zbor chápaný prevažnou väčšinou verejnosti ako represívna zložka štátu, je potrebné konštatovať, že Policajný zbor ako štátna inštitúcia nepožíva adekvátnu dôveru v dôsledku viacerých nedostatkov viažucich sa i na jeho súčasné pôsobenie a činnosť. Dôvody nedôvery v Policajný zbor spočívajú podľa výsledkov výskumu najmä v nevhodnom subjektívnom prístupe zo strany príslušníkov Policajného zboru, neochote prijať oznámenie o vzniku policajne relevantnej udalosti a prevziať za skutok miestnu a vecnú zodpovednosť a následne ho na profesionálnej úrovni objasniť a usvedčiť páchateľa. Ďalej vidíme problém v arogantnom spôsobe správania sa a vystupovania vo vzťahu policajt - občan, ako i vo vysokej miere korupcie príslušníkov Policajného zboru a pod.

Na základe uvedeného zastávame názor, že problematike dôveryhodnosti Policajného zboru ako celku je potrebné venovať náležitú pozornosť a sústrediť na tento problém patričné množstvo síl (i vedecko-pedagogických pracovníkov) ako i prostriedkov a využiť všetky dostupné možnosti na zlepšenie aktuálneho stavu. Pri tejto príležitosti však nemožno nespomenúť skutočnosť, že pokiaľ sa nezmení prístup radových policajtov vystupujúcich dennodenne verejne v kontakte s obyvateľmi obcí a miest pri riešení ich často krát i banálnych a irelevantných problémov, vyriešiť tento dlhodobý sa tiahnuci problém sa v najbližšej dobe nepodarí. Príslušníci Policajného zboru musia začať chápať svoju prácu nielen ako zamestnanie, ale ako poslanie, pričom vo vzťahu k obyvateľom obcí a miest by nemali vystupovať ako represívna zložka, ale ako subjekt, na ktorý sa môže ktorýkoľvek z obyvateľov obce v prípade núdze s dôverou obrátiť a požadovaná pomoc, rada a pod. mu bude v adekvátnom rozsahu poskytnutá. Príkladom nám v tomto prípade môžu byť príslušníci anglickej polície (slengovo bobíci), ktorých povolanie je po lekároch vo Veľkej Británii najrešpektovanejším, najuznávanéjším a najdôveryhodnejším zamestnaním, nakoľko sa snažia presadzovať trend, v ktorom dominuje snaha byť vnímaný ako pomocník radových obyvateľov a verejnosti.

Oblasť komunikácie a výmeny policajne relevantných informácií

Tak ako v prípade Policajného zboru a obecnej polície i v prípade vzájomnej spolupráce s obyvateľmi obcí a miest bolo zistené, že oblasť spolupráce pri výmene informácií a s tým spojenou obojstrannou komunikáciou nie je na požadovanej úrovni.

Prvou prekážkou, ktorú sme zaznamenali v nadväznosti na túto problematiku, je už spomínaná nedôveryhodnosť Policajného zboru, kedy obyvatelia obcí Policajnému zboru nedôverujú a z tohto dôvodu s ním nekomunikujú.

Ďalším problémom je podľa výsledkov výskumu samotná neznalosť obyvateľov obcí a miest v nadväznosti na možné spôsoby spolupráce a poskytovania informácií. Radoví obyvatelia obcí a miest by v mnohých prípadoch i mali záujem o spoluprácu hoci i v rovine poskytovania relevantných informácií, ale nevedia na koho a ako sa obrátiť, nakoľko v prevažnej väčšine prípadov nepoznajú ani im prideleného referenta s územnou a objektovou zodpovednosťou, ktorý má na starosti ich obec či časť obce, kde žijú a pôsobia.

Ďalej vyplynulo z výskumnej časti práce, že obyvatelia obcí a miest by radi participovali na bezpečnostných aktivitách formou poskytovania relevantných informácií, no obávajú sa následného vyzradenia ich identity a následných problémov s tým súvisiacimi, osočovania či prenasledovania zo strany páchateľa protiprávneho skutku, na objasnení ktorého sa spolupodieľali a pod.

Veľmi dôležitý v nadväznosti na tento spôsob spolupráce medzi službou poriadkovej polície Policajného zboru a obyvateľmi obcí a miest je i spôsob a forma komunikácie, to platí najmä pre policajtov prijímajúcich oznámenia o vzniku policajne relevantnej udalosti a vykonávajúcich prvotné úkony na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti. Máme tým na mysli prevažne činnosť a pôsobenie policajtov zaradených na stálych službách obvodných oddelení Policajného zboru ako i policajtov hliadkovej a obchôdzkovej služby, ktorí v drvivej väčšine prípadov prichádzajú na takéto miesto ako prví. Spôsob prijatia oznámenia, empatické a profesionálne odborné vystupovanie a správanie sa týchto policajtov vytvára tie najlepšie podmienky pre následnú účelnú a efektívnu spoluprácu a zvyšovanie dôveryhodnosti Policajného zboru.

Oblasť viažuca sa na úroveň kvality miestnej a osobnej znalosti realizátora policajnej verejno-poriadkovej činnosti v územnej časti obvodu (referenta s územnou a objektovou zodpovednosťou)

V súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami viažucimi sa na oblasť komunikácie a práce s relevantnými informáciami považujeme za potrebné spomenúť i miestnu a osobnú

znalosť realizátorov policajnej verejno-poriadkovej činnosti. Táto bezprostredne v nadväznosti na jej úroveň môže pozitívne či negatívne ovplyvniť celkový výsledný efekt vzájomnej spolupráce. Referent s územnou a objektovou zodpovednosťou pôsobiaci v jemu pridelennej územnej časti obvodu je tým subjektom, ktorý spomedzi všetkých funkcií systemizovaných v rámci Policajného zboru môže najdôkladnejšie a najhlbšie preniknúť do problematiky, ktorá akýmkoľvek spôsobom trápi a zaťažuje obyvateľov jemu pridelennej územnej časti obvodu. A práve tým, že pochopí každodenné problémy, obavy a starosti obyvateľov obce, dokáže adekvátnym spôsobom vzniknuté problémy riešiť a poskytnúť tak obyvateľom jemu zvereného teritória pomocnú ruku, čo sa následne pozitívne odrazí na pozitívnom vzťahu obyvateľov obcí a miest k Policajnému zboru.

Domnievame sa, že je nesmierne dôležité koncepčne, metodicky v patričnom rozsahu rozvíjať práve oblasť realizácie obchôdzkovej činnosti služby poriadkovej polície Policajného zboru, pretože práve prostredníctvom tejto formy činnosti môže Policajný zbor opätovne získať úctu a dôveru u bežných obyvateľov a verejnosti.

Oblasť zapájania sa obyvateľov obcí a miest do procesu realizácie policajnej verejno-poriadkovej činnosti vo forme preventívnej činnosti dobrovoľných strážcov poriadku a pôsobenia susedských - občianskych hliadok

V nadväznosti na praktickú stránku spolupráce služby poriadkovej polície Policajného zboru a obyvateľov obcí a miest výsledky výskumu naznačili, že je dôležité rozvíjať najmä oblasť pôsobenia dobrovoľných strážcov poriadku a vykonávanie takzvaných susedských - občianskych hliadok, prostredníctvom činnosti ktorých možno pozitívne ovplyvniť úroveň verejno-poriadkovej situácie v teritóriu obce.

Činnosť dobrovoľných strážcov poriadku môže podľa nášho názoru vysoko pozitívne rozvinúť vzťahy medzi službou poriadkovej polície Policajného zboru a obyvateľmi obcí a miest. Dôležitú úlohu v tomto procese pritom zohráva samotná obec, ktorej úlohou je vhodných adeptov na takúto pozíciu Policajnému zboru navrhnúť. Vhodne zvolená osoba, ktorá má seriózný záujem spolupodieľať sa na dosahovaní lepšej kvality bezpečnosti a verejného poriadku v obci, kde žije a pôsobí, môže najmä svojimi vedomosťami a znalosťami prostredia a osôb žijúcich v teritóriu obce výrazne prispieť k úspešnosti výkonu policajnej verejno-poriadkovej činnosti. Podstata ich aktivít spočíva v zhromažďovaní poznatkov a informácií z prostredia a ich odovzdávaní určeným adresátom v rámci Policajného zboru. Ďalej je možné ich využiť v rámci preventívnych aktivít na výkon prednáškových a aktivizačných činností spadajúcich do konkrétnych oblastí preventívnych

aktivít. Nezanedbateľný je ich prínos i pri aktívnom zapojení sa do procesu pôsobenia v rámci zabezpečovania požadovanej úrovne verejného poriadku a bezpečnosti v obci v nadväznosti na jednotlivé oblasti ochrany verejného poriadku, ako sú najmä kultúrne či športové podujatia a pod.

O niečo obmedzenejšie sú možnosti vykonávania tzv. susedských - občianskych hliadok, ktorých uplatnenie vidíme v našich podmienkach prevažne v komunitách pôsobiacich na teritóriu jednotlivých obcí. Dôležitú úlohu v tomto procese zohrávajú najmä referenti špecialisti ako i referenti z územnou a objektovou zodpovednosťou, ktorí by mali byť schopní na základe dobrej miestnej a osobnej znalosti zvereného teritória vytypovať vhodné osoby ako i lokality na takýto typ preventívneho pôsobenia obyvateľov (komunit) obcí. Obsahová stránka náplne takýchto aktivít spočíva najmä v uvedomelom a cielenom preventívnom hliadkovaní vybraných skupín osôb, ktoré pozorujú svoje okolie a poskytujú relevantné informácie a o stave a vývoji verejno-poriadkovej situácie v obci či komunite.

Zoznam použitej literatúry

1. Knihy/ monografie

CULEBA, M., KLAČAN, M. 2004. *Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2004. 142 s. ISBN 80-8054-320-8.

DALECKÝ, J. et al. 2009. *Vybrané problémy služby porádkovej policie*. Praha : Policejní akademie České republiky v Prahe, 2009. 228 s. ISBN 978-80-7251-303-1.

FILÁK, A. 2001. *Teoretické a právni aspekty pořádkové činnosti policie*. Praha : Policejní akademie České republiky, 2001. 93 s. ISBN: 80-7251-074-6.

CHMELA, Z. 2007. *Management výkonných organizačních článků*. Praha : Policejní akademie ČR v Praze, 2007. 88 s. ISBN 978-80-7251-259-1.

CHOMA, P. 1996. *Poriadková činnosť policie : 2. diel : Formy činnosti obvodných oddelení Policajného zboru*. Bratislava : Magnet- Press Slovakia, s.r.o., 1996. 115 s. ISBN 80-967272-2-2.

CHOMA, P. 1996. *Poriadková činnosť policie: 3. diel : Ochrana verejného poriadku*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru SR, 1996. 118 s. ISBN: 80-88-88751-69-1.

MACEK, P. et al. 2000. *Pořádková činnost policie : Zvláštní část*. Praha : Policejní Akademie České republiky, 2000. 114 s. ISBN 80-7251-051-7.

MACEK, P. et al. 2008. *Pořádková činnost policie : Obecná část*. 2. uprav. vyd. Praha : POLICE HISTORY, 2008. 87 s. ISBN 978-80-86477-45-9.

MACEK, P., FILÁK, A. 2002. *Pořádková činnost policie : Obecná část*. Praha : POLICE HISTORY, 2002. 97 s. ISBN 80-86477-10-X.

MACEK, P., HÁJEK, V. 1998. *Obecní policie*. 2. rozš. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky, 1998. 161 s. ISBN: 80-85981-78-5.

MURDZA, K. 2005. *Bezpečnosť a bezpečnostná orientácia v globálnej rizikovej spoločnosti*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2005. 156 s. ISBN 80-8054-335-6.

NESVADBA, A. 2004. *Teória policajných a bezpečnostných činností*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2004. 111 s. ISBN 80-8054-324-0.

KOVAŘÍK, Z., KREJČÍ, P. 2012. *Spolupráce policie ČR s veřejností*. Brno : Tribun EU s.r.o., 2012. 176 s. ISBN 978-80-263-0099-1.

STACHO, P. 2000. *Úvod do teórie činnosti policajných poriadkových orgánov*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000. 138 s. ISBN 80-8054-154-X.

PORADA, V. a kol. 2000. *Úvod do teórie činnosti policajno-bezpečnostných orgánov : 1. časť*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000. 125 s. ISBN 80-8054-153-1.

PORADA, V. a kol. 2000. *Úvod do teórie činnosti policajno-bezpečnostných orgánov : 2. časť*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000. 137 s. ISBN 80-8054-153-1.

ŠIMÁK, L. a kol. 2005. *Terminologický slovník krízového riadenia : aktualizované vydanie v roku 2006*. Žilina : Žilinská univerzita v Žiline, 2005. 44 s. ISBN 80-88829-75-5.

ŠTĚRBA, K. et al. 1989. *Ochrana veřejného pořádku*. Praha : Vysoká škola SNB, 1989. 140 s.

VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. 2009. *Zákon o obecní policii : komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009. 542 s. ISBN 978-80-7400-165-9.

Š.Kočan a kol. Poriadková polícia, 2013 Plzeň, ISBN 978-80-7380-462-6

B.Loffler, Spolupráca služby poriadkovej polície s obcou a obyvateľmi obcí , 2012 Dizertačná práca

2. Články v časopisoch

BALÁŽ, P. 1999. Polícia slúži verejnosti. In *Policajná teória a prax*. 1999, roč. 7, č.1, s. 88-90.

BILSKÝ, P., ERNEKER, J. 2001. Príbliženie polície k občanovi : Dôveryhodnosť Policajného zboru v názoroch obyvateľov Slovenskej republiky. In *Verejná správa*. 2001, roč. 56, č. 6, s.12-13.

pplk. JUDr. Boris Loffler, PhD.
Katedra policajných vied
Akadémia Policajného zboru
Boris.loffler@minv.sk